

Årsmelding 2023 for Fåberg og Lillehammer historielag

1 Årsmøtet 2023 - for driftsåret 2022

Årsmøtet ble holdt på Skogli i Søre Ål søndag 12. mars klokken 1600. Leder Grethe Borgen ønsket 52 frammøtte velkommen og ledet møtet frem til møteleder Thorstein Hernes ble valgt.

Årsmøtedokumentene var gjengitt i "Nytt om gammelt" nummer 1/23. Etter årsmøtet ble vi gitt en orientering om Søre Åls historie av Guri Anne Wahl.

2 Tillitsvalgte 2023

Etter årsmøtet har disse hatt årsmøtevalgte verv:

Leder:	Grethe Borgen (2022-2023)
Styremedlemmer:	Mikael Finsveen (2022-2023) Anette Røsjorde (2022-2023) Aud Hulberg (2023-2024) Eystein Brandt (2023-2024) Tove Pauline Bakken (2023-2024)
Varamedlemmer:	Per Prestrud (2023) Marianne Kval (2023)

Andre tillitsvalgte (alle valgt for 1 år):

Revisor:	Erling Lier (2023)
Vararevisor:	Sissel Skyttbekk (2023)
Valgkomité:	Terje Holen, Inger Elisabeth Fryjordet og Ragnhild Hjelle Carlson.

Styret konstituerte seg selv etter årsmøtet med følgende rollefordeling: nestleder Mikael Finsveen, kasserer Eystein Brandt, sekretær Anette Audenhus Røsjorde. Styret har i 2023 hatt 8 styremøter og behandlet 78 saker.

3 Bøker, medlemsblad med mer

I år har vi gitt ut hele tre bøker:

Heftet om Jørstadmoen krigsgravplass inneholder opplysninger om sjøve fangeleiren og noen av fangene samt kartskisser og info om andre fangeleirer i Norge.

Tredje utgave av Vandreboka ble lansert på lagets tur ned Årettadalen i september. Den er en god del tjukkere enn de foregående utgavene og inneholder mye kulturhistorie.

Årbok nr 42 ble pakket opp på Kirkesenteret første søndag i november og ca 70 medlemmer møtte. Geir Linberg presenterte boka, Halgrim Øistad fortalte om K-soldatene på Jørstadmoen i 1946-47 og Petter Syverud snakket om sin mor som var en av disse soldatene. Foruten i bokhandlerne foregår salget av bøkene via nettbokhandelen på hjemmesida vår. Vi har også solgt bøker på julemarkedet på Maihaugen, på lokalhistoriske arrangementer og i Leseriet torsdager i november.

Årbokredaksjonen består av Live Sætre, Karen Bleken, Halgrim Øistad, Geir Linberg, Jorun Krukhoug Kilvær, og Dagne Lund. Jørgen Skoug er fotoredaktør. Ring Design v/ Ingunn Fremgården er formgiver.

Medlemsbladet Nytt om gammelt har også i 2023 kommet i tre utgaver. Her har vi formidlet informasjon om historielagets aktiviteter, turer og andre prosjekter, samt årsmøtepapirer og protokoll.

Benken til minne om Svein Jøran Eng er satt opp på en egnet plass ved Mesnaelva litt nedafor lysløypa.

Ei gammel fiskebu fra Hageroa er nå flytta til Vingrom. Anne Jansen Backsæther har vært aktiv i dette.

4 Representasjon

Gudbrandsdalsseminaret på Maihaugen 25.1. Grethe Borgen, Tove Bakken, Eystein Brandt og Aud Hulberg deltok.

Årsmøtet i Gudbrandsdalens historielag i Øyer Grethe Borgen representerte laget vårt

Grethe Borgen deltar i Lillehammer kommunes jubileumskomite

I Lillehammer kommunes navnekomite har Inger Elisabeth Fryjordet, Thorstein Hernes og Grethe Borgen vært oppnevnt fra historielaget.

Grethe Borgen er historielagets representant i styret for Ole H. Rønningens samlinger.

5 Turer

Lørdag 20. mai dro vi med buss til Elverum, med 39 historielags medlemmer. Det ble omvisning i Glomdalsmuseet først, omvisning og foredrag av direktør Ola Mørkhagen. Deretter over Glomma – til Skogmuseet, med en engasjert guide med navn Bjørn. Fin tur og fornøyde deltagere.

Søndag 17. september vandret 35 turglade personer ned langs Åretta, sammen med Brynjulf Handgaard som kjentmann. Han har også skrevet kapitlet om Årettadalen i den nye Vandreboka, som kom ut i høst.

Begge disse turene er omtalt i oktoberutgaven av Nytt om Gammelt. Turgruppa består av Aud Hulberg og Eystein Brandt.

6 Lokalhistoriske seminar

18.1: Trond Feiring: Skolehistorien for Lillehammer

8.3: Dag Wåler: Mesnaelva i fugleperspektiv

22.2: Kåre Hosar: Gravminner Fåberg og Lillehammer

15.3 Tore Pryser: De akademiske vinterleker på Lillehammer i 1939 og naziidrett

25.10: Brynjulf Handgaard: Bildevandring gjennom Lågendeltaet

8.11: Svein Olav Hoff: Reidun Tordhol, bolig og atelier

22.11: Stene: Kult og bosetning på Vingrom i jernalderen

29.11: Øyvind Nyfløt: Byplanleggingshistorie

Disse ble holdt i samarbeid med Lillehammer bibliotek og litteraturhus. Fra historielaget består arbeidsgruppa av Marit Hosar, Grethe Borgen, Ivar Olstad, Tore Pryser, Inger Bjørnhaug og Gudmund Moren. Godt over 1000 deltok på seminarene. Historielaget har tatt inngangspenger kr. 50,- på høstens seminarer.

7 Internett og Facebook

Historielaget har en internettside som til enhver tid er oppdatert med nyheter, arrangementer, bokutvalg, bokpriser, lederkommentarer, lagsdokumenter, medlemsbladet «Nytt om gammelt» mv. Adressen til hjemmesida er <https://www.faberghistorielag.no>. I september fikk vi en utfordring med hjemmesidene da det firmaet som hadde produsert disse skulle avvikles i løpet av januar 2024. Det måtte inngås avtale med et nytt webhotell og hele programsystemet som driver hjemmesidene

måtte oppgraderes. Richard Fauskrud tok ansvaret med å få alt dette på plass, og den 5.11 ble de nye sidene koplet på uten at sidene i det hele tatt hadde vært nede.

Historielaget har også en åpen facebook-gruppe, Fåberg og Lillehammer historielag, med ca. 600 følgere. Anette Audenhus Røsjorde og Thorstein Hernes har hatt ansvaret for at henvendelser fra medlemmer og andre blir fulgt opp og at siden til enhver tid er oppdatert. I tillegg har fotogruppa en egen facebook-gruppe, Fåberg og Lillehammer historielag Fotogruppe.

8 Fotogruppa

Fotogruppa har nå innledet et samarbeid med fotoavdelingen på Maihaugen. Hensikten med samarbeidet er at Maihaugen, som en profesjonell aktør, tar seg av skanning og lagring/oppbevaring på en sikker og fototeknisk korrekt måte. Bildene vil bli tilgjengelige i Digitalt museum. Historielaget vil ha fri tilgang og alle bruksrettigheter til materialet. Fotogruppa vil heretter i større grad kunne konsentrere seg om arbeidet med å innhente bilder, sortere og kvalitetssikre disse og sikre historikk i tilknytning til tidfesting, personopplysninger (navn og fødselsår), sted/område, aktivitetsbeskrivelse mv. I løpet av 2023 er det etablert avtaler og rutiner som sikrer at samarbeidet fungerer optimalt til beste for begge parter. Bildene som etterhvert blir liggende på «Digitalt museum» blir tilgjengelige fra historielagets hjemmeside.

Fotogruppa består av Mikael Finsveen, Vegard Gundersen, Kjetil Rolseth, Rolf Løvdal, Egil Malme og Erling Lier. Gruppa ønsker nå mer gammelt bildemateriale, så dere som har gamle bilder liggende, ta kontakt med fotogruppa.

9 Fåberg og Mesna kulturstier

Fåberg kultursti: Også i 2023 har det vært stor aktivitet langs Fåberg kultursti. Det har ikke vært avholdt fellesdugnader i sommer, men det er en betydelig arbeidsinnsats grunneierne utfører på egen eiendom med kantslått, grasklipping og motorsagarbeid. Det er et eget styre for kulturstien med Rune Hausstätter som styreleder. Historielagets representant er Per Prestrud.

Mesna Kultursti: Dette er et samarbeid mellom begge Rotary-klubbene i Lillehammer og Fåberg og Lillehammer historielag. Dugnad og opprydding gjennomføres to ganger i året. Det jobbes kontinuerlig med planene om oppgradering av traseen langs nedre del av kulturstien. Det er bl.a. bestilt to nye benker, der en av dem er innkjøpt av midler fra minnegaven etter Svein Jøran Eng. Historielagets representanter er Aud Hulberg og Eystein Brandt.

10 Dampenhytta

Dampenhytta er den eneste faste eiendommen historielaget eier, og er av de første hyttene som ble oppført langs Mesnaelva. Den ble bygd rundt 1840, og overdradd fra Norman-familien til historielaget i 2009. Det er skiftet tak på hytta, og tjærebredd med tjære fra Skjåk. Hytta er et kulturminne som tar vare på gamle hytte- fiske- og fritidstradisjoner langs Mesnaelva. Ansvarlig for historielaget er Norodd Bakkeberg.

11 Ole H Rønningens samlinger

Æresmedlem i historielaget, Ole H. Rønningen, etterlot seg en stor samling gamle bruksgjenstander knyttet til gardsdrift, skogbruk, håndverk og fiske. Historielaget bidro til at samlingen ikke gikk tapt, men ble midlertidig lagret på låven i Røyslien og senere permanent plassert på Nedre Rud på Brøttum. Det er stiftet en forening, Ole H. Rønningens samlinger, som skal sikre samlingen for fremtiden. Terje Holen er styreleder, Ådne Norheim, Grethe Borgen (historielagets leder) og Aud Bakka (eier av Nedre Rud) er styremedlemmer.

12 Krigsgravgruppa Jørstadmoen krigsgravplass

Jørstadmoen krigsgravplass ble oppgradert i 2023. Ti tavler med navnene til de 954 gravlagte krigsfangene er satt opp. Oppdragsgiver var Krigsgravtjenesten i Kulturdepartementet med Forsvarsbygg som prosjektleder og ØMF Evensen & Evensen AS som utførende. Med i gruppa som lokalt har arbeidet for dette, var Ole Rønning, Terje Moringen, Nina Grøseth Skurdal (som dessverre døde i 2023) og Jostein Valved fra historielaget, og Arne Lorang Ellingsen og Ole Martin Bakken fra Forsvaret/Cyberforsvaret/CBA og Fred Vidar Berntsen fra Forsvarsbygg.

13 Stedsnavnskartfesting

Arbeidet er kommet enda lenger og nærmer seg ferdigstilling for kartområdene rundt Rudsbygd og Søre Ål. Det gjenstår en god del på kartene for vestsida enda. Gruppa består av Anette Audenhus Røsjorde, Lars Urlen, Anita Iversen og Marianne Kval.

14 Medlemmer

Ved utgangen av 2023 hadde Fåberg og Lillehammer historielag:

- Æresmedlemmene våre er Richard Fauskrud, Ivar Olstad og Jon Thorsrud (som dessverre nettopp er gått bort)
- 330 enkeltmedlemmer (172 ved utgangen av 2022)
- 121 familiemedlemskap (212 ved utgangen av 2022)

Til sammen 451 medlemmer (386 ved utgangen av 2022). Nye medlemmer innmeldt i slutten av 2023 er ikke krevd for 2023-kontingent, og tas med i medlemsstatistikken fra årsskiftet.

Grethe Borgen

Mikael Finsveen

Anette Røsjorde

Per Prestrud

Eystein Brandt

Aud Hulberg

Marianne Kval

Tove Pauline Bakken